SPORT ȘI ETICĂ

PERMANENTA CĂUTARE A NOULUI, CONDIȚIE ESENȚIALĂ A PROGRESULUI

DATORIA ÎMPLINITĂ ÎNSEAMNĂ ȘI CREAȚIE

Punînd în evidență una din trăsăturile definitorii ale omului de tip nou, secretarul general al partidului a adus în discuție, în multe prilejuri, noțiunea de spirit revoluționar. Limpezindu-i sensurile adînci și complexe, tovarășul Nicolae Ceaușescu insista asupra unei laturi esențiale a acestei noțiuni, promovarea permanentă a noului în viața socială, atitudinea înaintată, revoluționară față de progresul tehnic și cultural, năzuința activă permanentă spre civilizație. Spiritul nou, revoluționar care trebuie să anime și să angajeze ferm, conștient pe omul societății socialiste multilateral dezvoltate își găsește poate expresia cea mai fidelă în bătălia susținută — a tuturor și a fiecăruia în parte — pentru o nouă calitate, superioară în toate domeniile de activitate, pe toate planurile. Spiritul revoluționar trebuie, prin urmare, să caracterizeze și pe cei care lucrează în domeniul sportului : tehnicieni, antrenori, activiști, sportivi. Faptul că se vorbește adesea cu admirație de școala românească de gimnastică, de lupte, de handbal, de caiac-canoe etc. constituie un răspuns convingător în acest sens. Căutarea unor modalități noi de abordare a performanței, perfecționarea și modernizarea antrenamentului, educarea unor calități noi la sportivi au determinat, firește, marile performanțe ale sportului românesc. Dar atitudinea înaintată față de nou nu este o caracteristică generală. Un tînăr antrenor se arăta cu conștiința împăcată pentru faptul că aplică „ad litteram" cele învățate pe băncile institutului și indicațiile metodice pe care le primește de la „centru". Un altul își manifesta satisfacția profesională că antrenamentele sale se încadrează întotdeauna în limite de disciplină, de volum și intensitate riguroase. Un al treilea se fălea cu faptul că nu acceptă asistența altor tehnicieni la antrenamentele sale, pentru a nu i se „fura" secretele pregătirii (și, într-adevăr, avea unele secrete). Primii doi au rămas însă descumpăniți cînd le-am adresat întrebarea: care a fost contribuția personală la îmbunătățirea metodicii de pregătire, ce noutăți au promovat în procesul instructiv-educativ ? Mirat a rămas și cel de al treilea cînd l-am întrebat de ce nu împărtășește și altor colegi din secretele sale. Firește, sînt atitudini care merită corecturi esențiale. Progresul viguros nu poate fi despărțit de efortul fiecăruia în căutarea și promovarea noului, de proliferarea metodelor înaintate de pregătire.

ADAPTĂRI LA FLUXUL PERFECȚIONĂRII METODICE

În scopul de a afla preocupările pentru introducerea noului în procesul instructiv-educativ am făcut un sondaj în rîndul tehnicienilor unor federații. Iată răspunsurile primite de la cinci dintre aceștia :

Alexandru Vladar (antrenor federal de box) : *„Pînă acum, pentru toate categoriile de greutate era prevăzut un program de pregătire comună. Am ajuns însă la concluzia că progresul boxerilor de la categoria grea reclamă un alt sistem de selecție și pregătire. Folosind experiența unor antrenori care s-au ocupat în mod deosebit de sportivii de la această categorie (Nour, Mentzel, Füresz) s-a trecut la pregătirea în tabere specializate, unde tehnicienii au prilejul să-și confrunte concepțiile personale și să adopte soluțiile metodice cele mai eficiente. Intenționăm să organizăm și o competiție pentru desemnarea campionului absolut la toate categoriile. De asemenea, avînd în vedere faptul că un boxer susținea anual cam 20—24 de meciuri (sub forma întîlnirilor bilaterale, izolate), rezistența de concurs fiind, ca urmare, destul de redusă — mai ales în competițiile de anvergură —, în viitor vom adopta sistemul turneelor. Totodată, vom adopta măsura ca pugiliștii învinși în primul meci să poată continua întrecerea. Dealtfel, ideea rămînerii în competiție a boxerului învins în primul meci se discută frecvent și pe plan internațional. De aceea, la următoarea întrunire a Comisiei europene de antrenori am primit sarcina să prezint un referat în legătură cu această problemă. Dar noutatea de ultimă oră și de mare importanță se referă la o metodă interesantă de pregătire avînd ca scop dezvoltarea rezistenței specifice a boxerilor. Deocamdată o experimentăm la nivelul loturilor și al unor secții de performanță, de aceea nu o voi prezenta în amănunt. Prin aplicarea ei mizăm însă pe rezultate bune în anii viitori și îndeosebi la J.O. din 1980".*

Tănase Mureșan (antrenor federal de scrimă) : *„O serie de măsuri pe care federația noastră le-a luat în ultima vreme nu sînt noi pentru alte sporturi, dar sînt noi pentru scrimă. Astfel, s-a trecut la începerea pregătirii pentru performanță de la o vîrstă mai mică. O altă noutate se referă la introducerea la grupele de începători a formei de lucru „pe perechi" și nu ca pînă acum individual. În domeniul căutărilor am putea aminti și preocuparea pentru diversificarea unor acțiuni pregătitoare care să ducă la situații favorabile executării procedeelor cele mai eficiente, specifice sportivului respectiv (se remarcă în acest sens antrenorii lotului, precum și unii de la cluburi : Șt. Haukler, P. Habala ș.a.). Aș mai putea să apreciez că dacă pînă acum ultima perioadă de pregătire pentru obiectivul principal — campionate mondiale (cu frecvență anuală), Jocuri Olimpice etc — era lipsită de competiții de verificare, în prezent situația s-a schimbat și este mai bine. Pentru că prin concursurile de verificare ne putem da seama pe parcurs dacă pregătirea atinge indicii stabiliți".*

Tiberiu Munteanu (antrenor coordonator la F. R. Natație) : *„Cîteva mijloace noi de îmbunătățire calitativă și cantitativă a pregătirii, folosite pe plan internațional, au fost puse în practică și de antrenorii noștri. Mă refer la antrenamentul hipoxic, la mărirea substanțială a intensității de parcurgere a distanței de antrenament, la reducerea numărului de sportivi în grupele de pregătire (pentru a spori eficiența), la efectuarea antrenamentului cu cronometru de autocontrol în vederea creșterii responsabilității personale etc.".*

Anton Muraru (secretar general al F.R. Judo) : *„Pe baza studiului efectuat timp de 6 ani, atît la nivelul judoului din țara noastră, cît și pe baza analizei judoului mondial, a fost elaborată o orientare metodică specific românească, au fost stabilite normele de tehnicitate precum și noi criterii de selecție primară și pentru marea performanță. Studiind cei mai buni judoka din lume am trecut la crearea „tipului" de judoka care, pe baza temperamentului și dezvoltării morfofuncționale a tineretului nostru, să lupte de la egal la egal cu cei mai buni sportivi din lume. Un sprijin deosebit în această direcție am primit și primim din partea cercetătorului Vasile Dumitrescu, cu ajutorul căruia (și a calculatorului) am realizat sistematizarea mijloacelor necesare în pregătire".*

Sandy Chiriță (antrenorul lotului olimpic feminin de volei) : *„La echipa de junioare a C.S.Ș. 1 București am experimentat încălzirea pe fond muzical, care are un efect pozitiv, de deconectare a elevelor care vin la antrenament după efort intelectual. Rezultate bune am obținut și prin trecerea în primplan, la antrenamente, a acelor elemente de atac (de pildă, serviciul) sau de apărare (blocajul) a căror eficiență are mare importanță în economia jocului, dar care nu oferă satisfacții deosebite. În fine, o metodă foarte eficientă și economicoasă, verificată de mine, este îmbinarea în același exercițiu a elementelor de pregătire fizică și tehnică".*

VECHIMEA NOULUI, NOUTATEA VECHIULUI

Zilele trecute ne-a vizitat la redacție maestrul emerit al sportului **Gheorghe Ferariu**, președintele clubului Tractorul Brașov și vicepreședintele F.R. Volei. Scopul vizitei — clarificarea unor puncte de vedere exprimate în comentariul „Idei noi în voleiul internațional", apărut în ziarul nostru din 29 martie ● Cum adică „idei noi", a început interlocutorul meu ● **Perspectiva trecerii de la formulele de sextet 5+1 și 4+2, utilizate în prezent în volei, la o formulă 3+3 preconizată pentru J.O. din 1980 de cunoscutul tehnician japonez Matsudaira, nu ți se pare o idee nouă, interesantă ?** ● Interesantă — da, nouă — nu ! ● **Vrei să fii mai explicit ? Doar am menționat faptul că, acum cîțiva ani, tînărul — pe atunci — antrenor Aurel Drăgan încercase...** ● Mai de curînd și fără statornicie — mă întrerupe interlocutorul —, dar cu vreo 20 de ani în urmă, cînd jucam eu la Știința din Cluj-Napoca, am folosit frecvent sistemul 3+3. **Ai uitat ?** ● **Recunosc, n-am cum să-mi amintesc...** ● Da, am jucat cu trei trăgători și trei ridicători (Cherebețiu, Adamovici, Ferariu) și, interesant de precizat faptul că am realizat atunci clasarea cea mai bună din întreaga existență a voleiului clujean : locul 3, în 4 ani consecutiv (1957—1961). Dar sistemul ne-a fost impus atunci — continuă Gh. Ferariu — de o situație creată, de o necesitate de moment și a rămas așa, pentru că se dovedea eficient. Constatasem noi, jucătorii, împreună cu antrenorul și colegul nostru dr. Fulger, că acest 3+3 se potrivea de minune structurii echipei (care dispunea de 3 ridicători foarte buni) ● **Deci, noutatea este cam... veche** ● Ba nu, este... nouă ! ● **Încep să nu mai înțeleg !** ● Ceea ce am adoptat noi atunci, în condițiile voleiului de atunci, cînd abundența ridicătorilor și preluarea în degete susțineau bine sistemul, a fost o formulă de provizorat, uitată repede. Aceasta și datorită faptului că echipa noastră avea să se destrame... De acum 20 de ani, voleiul a evoluat foarte mult. În condițiile actuale, sistemul 3+3 ar fi, într-adevăr, o noutate. Fiindcă va diferi în conținut de ceea ce a însemnat atunci. **Întîmplarea** favorizată de împrejurări acum două decenii poate deveni **necesitate în '80.** Cu alte cuvinte, **o scînteie cazuală ar străbate o** spirală de peste două decenii, găsind un mediu prielnic pentru a deveni flacără. Bineînțeles, dacă va crește preocuparea pentru formarea de ridicători mai **mulți și mai valoroși** ● **Dat fiindcă juristul Gh. Ferariu nu a încetat să activeze în volei după încheierea carierei de jucător și, prin urmare, știe bine „spirala" evoluției acestui sport, ar putea să numească și alte „noutăți vechi" ?** ● Eu cred că „noutățile noi" în sistemul de joc sau în concepția de pregătire apar rar și sînt puține. Mi se pare că cele mai multe dintre noutățile care au șanse de generalizare la un moment dat au existat cu mult timp înainte, izolat însă. Ele devin noi numai prin aceea că se aplică în cu totul alte condiții. De pildă, socotesc că, dacă s-ar studia și s-ar aplica la condițiile actuale metodica de pregătire aplicată în 1956 la lotul național feminin (să ne amintim că atunci echipa României a condus cu 2—0 formația U.R.S.S. în finala campionatului mondial, la Paris !), aceasta ar constitui o noutate, întrucît adaptarea presupune contribuție creatoare. Nouă este și metodica folosită de Drăgan, dar — după părerea mea — aceasta continuă creator linia metodică a reputatului specialist Gh. Petrescu, de la care Drăgan a avut de învățat și ca jucător și ca antrenor... Și exemplele ar putea continua ● **Apropo de contribuție... creatoare, cum apreciezi căutările tehnicienilor noștri din ultima vreme?** ● Nu îndeajuns de profunde și esențiale ! De aceea, și performanțele internaționale au scăzut. Să-mi fie iertată observația, dar nu toți se documentează suficient, nu studiază îndeajuns concepțiile metodice la zi și nu gîndesc ei înșiși procesul de pregătire și refacere, evoluția mentalității jucătorului și ansamblului de condiții, pentru a descoperi (cu un ceas mai devreme decît alții), ceva inedit pentru a face măcar ca scînteierile trecute să aprindă idei noi. Cine stă la remorca gîndirii altora nu are cum să treacă în față. Iată de ce cred că efortul de căutare a noului este, înainte de toate, o chestiune de conștiință și de etică profesională.

DORINȚA DE AUTODEPĂȘIRE, O „RARA AVIS"...

— Stimată tovarășă Ella Constantinescu, în calitate de antrenoare federală, ii puteți caracteriza pe antrenorii români de tenis de masă drept niște căutători permanenți ai noului ? — În privința intensității ridicate a lucrului, a individualizării antrenamentului, a selecției, românii au fost mereu cu un pas înainte în lumea tenisului de masă, ei găsind totdeauna cîte ceva nou, la aceste capitole. Cu acest avans am cîștigat multe titluri europene și mondiale. Dar antrenorii noștri au mai găsit ceva : că urmărirea și rezolvarea problemelor personale ale sportivilor lor înseamnă un pilon puternic al marii performanțe. **— Ce n-au... descoperit specialiștii noștri ?** — Vorbeam de intensitatea de lucru. Din păcate, această intensitate, deși ridicată, este uniformă, ea derivînd din uniformitatea mijloacelor de pregătire la care se apelează. Antrenorii noștri sînt prea puțin „curioși" în a descoperi noi metode de antrenament, în a studia, de pildă, toate resursele și urmările pozitive pe care pregătirea fizică a sportivilor o are în obținerea înaltelor rezultate. **— Dorința de autodepășire este o calitate esențială a antrenorilor din tenisul de masă ?** — Deseori o întîlnim, dar întîlnim — cu părere de rău o spun — și cazurile inverse : mulți specialiști se limitează la succesele pe plan local, fără să le raporteze la rezultatele internaționale. Ei își demonstrează astfel „ambițiile" nu în performanțe internaționale, ci în acelea pe care le cere poziția clubului sau secției în cadrul tenisului de masă autohton. **— Există o legătură între autodepășirea din marea performanță și — să-i zicem — autodepășirea în domeniul disciplinei ?** — Există ! Dar nu este o simplă apropiere. E vorba de o legătură intimă, esențială, organică. Mai clar : nu poate fi concepută autodepășirea în sport fără o creștere, pe măsură, a gradului de disciplină. **— Cum... nu se manifestă, în cazul antrenorilor, autodepășirea în domeniul disciplinei ?** — Bunăoară, prin lipsa de receptivitate la indicațiile federației. Am recomandat obligativitatea costumației adecvate (trening, pantofi de tenis) a antrenorilor la concursuri. Unii s-au conformat, dar alții au preferat să... urce în tribună, ca să rămînă în costum de stradă și să strige de acolo indicațiile pentru elevii lor, aflați la mese ! Ne luptăm, de asemenea, să instaurăm în săli o disciplină de concurs. Reușim greu de tot : mai toți antrenorii vociferează, deseori neprincipial, își pisălogesc elevii, țipă la ei, uneori îi jignesc, în loc să apeleze la sfatul tactic consistent, ușor accesibil. Aceste manifestări aparțin definitiv trecutului, dar nu toți antrenorii noștri cunosc acest adevăr... Modernizarea antrenamentului, atmosfera propice autodepășirii, instaurării noului nu pot avea loc decît într-un climat de disciplină perfectă !

PISTOLUL CU CEASURI !

Antrenorul de pistol al secției de tir de la I.E.F.S. Tadeus Jeglinschi crede că „atunci cînd se află în concurs, trăgătorul este oglinda fidelă a științei antrenorului său". De aceea, conform unui atît de simplu adevăr, acest specialist știe că lumea tirului îi apreciază calitatea muncii după rezultatele obținute de elevii săi. Și face totul pentru ca ele să se situeze la un înalt nivel. De cele mai multe ori reușește. Citește deseori prin ziare că foștii săi elevi se remarcă în cutare sau cutare întrecere, că Liviu Stan sau Marinică Trușcă au reușit la Atena, sau la Paris, sau la Moscova cîte un rezultat bun. Iar pentru ca și alți tineri să le calce celor doi campioni pe urme, caută. Caută mereu noi metode de antrenament, alte mijloace prin care juniori talentați ca L. Ionașcu, sau Iulian Neagu, sau Ilie Liviu să-și perfecționeze tehnica, caută exerciții mai eficace pentru ca cei mici să ajungă mai repede la nivelul celor mari. Și chiar să-i întrecă. Bunăoară, căutînd, a găsit... pistolul. Nu unul obișnuit, ci unul cu ceasuri. De fapt, nu cu ceasuri, ci cu comperatoare. Adică cu niște mici instrumente care măsoară forța degetelor unui trăgător apăsînd pe diferitele zone ale crosei sau pe trăgaci. Un țintaș neexperimentat își poate astfel observa și corecta mult mai ușor greșelile. „Aveam nevoie de acest aparat pentru că problema presiunii uniforme asupra crosei, în momentul ochirii și declanșării, este esențială în marea performanță din tir". Dat fiind scopul atît de important, au urmat zile lungi de consultări cu diferiți specialiști, cu ingineri, cu tehnicieni, multe nopți de gîndire. Și nu degeaba : Tadeus Jeglinschi a construit mai întîi „pistolul cu ceasuri" și apoi, cu ajutorul lui, a ridicat sensibil performanțele elevilor săi.

CONTRASTE

PIERDUȚI ÎN... STEREOTIPIE

Nu puține sînt cazurile antrenorilor din ale căror preocupări, conectarea la ultimele noutăți științifice din domeniile în care lucrează, căutarea permanentă a noului lipsesc aproape cu desăvîrșire. În consecință ei efectuează antrenamente sterile, care se scurg unul după altul fără ca vreo „găselniță" cît de mică să le tulbure stereotipia. Anii trec și nici un sportiv de clasă, nici un campion veritabil nu apare la activul acestor așa-numiți specialiști. Bunăoară, dosarul de promovare la categoria întîi de antrenor al orădeanului **Gavril Leitner** a fost respins, pentru faptul că în ultimii 7 ani, de la C.S.S. Oradea, locul de muncă al lui G.L. nici un baschetbalist n-a împroșpătat nici măcar lotul Crișului din localitate. În vînt se risipesc, și tot de mulți ani, și eforturile antrenorului de atletism **Ion Buiac**, de la clubul bucureștean Olimpia. În virtutea inerției se consumă și antrenamentele de schi fond ale lui **Gheorghe Olteanu**, de la clubul Dinamo Brașov și de alpine ale lui **Radu Scirneci** de la Steagul roșu, din aceeași localitate. Unde sînt, în cazurile acestor antrenori — și ale altora —, căutările pentru a găsi noi metode, eficiente, originale, de creștere a recordmanilor ? Nu există. Se urmărește doar cîștigarea vreunui titlu județean, a cîte unui loc în primii 10 la vreo competiție mai importantă care asigură liniștea totală pentru încă un an...

Din păcate mulți dintre antrenorii noștri trec prea ușor peste niște exemple grăitoare, instructive care le sînt la îndemînă : ei uită adevărul elementar că Nadia și Teodora au ajuns cine sînt în primul rînd pentru că antrenorii lor au spart niște tipare de pregătire vechi de ani și ani sau că Irinel Pănulescu și Carmen Bunaciu ating performante de nivel mondial pentru că antrenorii le-au bazat antrenamentele nu pe ceea ce se făcea pînă la ele, ci pe ultimele noutăți din bazinele lumii, pe care le-au aplicat creator, îmbunătățindu-le deseori substanțial.

Pagină realizată de :
Aurelian BREBEANU, Radu TIMOFTE și Marian GHIOLDUȘ